Annons

Annons
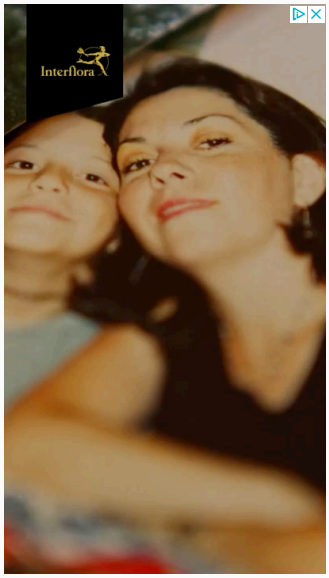

Annons

PETER SANTESSON

Tyvärr är vi chanslösa mot administratörerna

Publicerad 25 mar 2023 kl 17.00

Administration upphöjs till kardinaldygd i allt fler organisationer. Den egentliga produktionen blir bara ett irriterande störningsmoment.

Det pågår en kamp mellan linjen och staben – och staben vinner.
Foto: ELNUR AMIKISHIYEV / ELNUR AMIKISHIYEV;

Dela artikel Kopiera länk

Annons

Annons

SENASTE NYTT

- **01 sep** Vanligt folk gråter inte när kulturen slaktas
- **13 aug** Inte ens på universitet får man tänka i fred
- **22 jul** Hurra för elbilen – men elen räcker ju inte till
- **02 jul** Svenska politiker borde tänka mer kortsiktigt
- **09 jun** Förr sköttes kulturkriget av marginella fåntrattar
- **21 maj** Svenskar gillar både vindkraft och varg
- **28 apr** 17 000 hemmasittare – men vem bryr sig?
- **07 apr** Poff! S-pamparna har gått upp i rök
- **25 mar** Tyvärr är vi chanslösa mot administratörerna
- **18 mar** Skatteverket struntar i skenskrivningarna

Jag skulle tro att många som läser dessa rader framhärdar sina arbetsdagar i en linjestabsorganisation.

Linjen är den hierarkiska apparat som står för den egentliga produktionen, det som organisationen verkligen ska ägna sig åt: behandlingen av patienter på sjukhuset, forskning och undervisning av studenter på universitetet, ihoppillandet av nya telefoner på telefonfabriken, och så vidare.

Staben är den centrala uppsättning administrativa funktioner som reglerar och supportar linjerna i deras produktion: personaladministration, ekonomiavdelning, IT-avdelning och så vidare.

PETER SANTESSON

LÄS FLER: krönikor av Peter Santesson

Känner ni igen er? Jobbar ni i linjen? Ok. Så här ligger det nämligen till. Linjen och staben befinner sig i kamp med varandra. Det är en strid som pågår inom så gott som varje större organisation av linjestabsmodell. Brytpunkten går ungefär när man inte har daglig kontakt med alla i organisationen.

Stabsfunktionerna strävar ihärdigt efter att minimera sin egen arbetsbörda genom att vältra över denna på linjen, utan att samtidigt minska i omfång. Staben är arbetsminimerande och storlekskonserverande. I vardagen yttrar sig detta genom administrativa ”reformer” som sägs effektivisera verksamheten, men som alla har det gemensamt att de innebär att linjen tvingas överta delar av stabens traditionella arbetsuppgifter utan att motsvarande resurser överförs.

Exempel: lokalbokning decentraliseras till digitala lokalbokningssystem, schemaläggning till digitala schemaläggningssystem, fakturahantering och kontering till digitala e-fakturasystem, reseenheter läggs ned och ersätts av individuell e-bokning... Den vars klocka inte ringer kan inte ha befunnit sig i närheten av ett större svenskt kontor det senaste decenniet.

Linjen och staben är till sin natur mycket olika slags sub-organisationer. Linjen är den intäktsgenererande delen av organisationen. Det är linjen som producerar värden som omgivningen är beredd att betala för. Linjen står i sina bästa stunder för kreativitet och skapande. Linjen är fokuserad på resultat.

Staben är däremot en del av organisationen som överlever därför att linjen är beroende av nyckelfunktioner som staben tillhandahåller. Staben står för reglering och kontroll. Staben är fokuserad på form. Den som blivit kritiserad av stabspersonal för att ha genererat en intäkt därför att det varit oklart hur denna ska kontoföras, har smakat på skillnaden i praktiken.

I kampen mellan linjen och staben spår jag, tyvärr, att linjen inom överskådlig tid kommer att dra det kortaste strået. Grunden till min förutsägelse är de strategiska fördelar som staben har.

1. Fokusering

Linjen är fullt upptagen med att producera. Det ligger i linjens natur. Här sitter upptaget folk som är hängivna sina uppgifter. De attacker linjen utsätts för, i form av idiotisk administrativ decentralisering, är en strid som linjen endast kan utkämpa med vänstra handen. För staben står dessa reformer tvärtom i centrum av verksamheten. Ett elektroniskt fakturahanteringssystem är världens mitt för staben, och full energi kan läggas på att genomdriva reformen utan att staben förlorar fokus från sin ordinarie verksamhet.

Annons

2. Initiativ

Det är staben som har initiativet i striden. Det här här de nya ”idéerna”, eller vad man nu ska kalla eländet, genereras. Linjen utsätts för ett oavbrutet bombardemang av dumheter, och om så blott fem procent av stolligheterna förverkligas, kommer det likväl att innebära en långsam, stadig reträtt. Det är staben som skjuter och linjen som hukar sig. Det är inget vidare strategiskt läge att befinna sig i.

3. Vetoresurser och låg transparens

Staben har möjlighet att skada linjen på ett sätt som saknar motsvarighet i andra riktningen. Staben sitter som vetospelare i många processer som linjen är helt beroende av – exempelvis utbetalningar och tillgång till konton. Det är ingen slump att alla, överallt, alltid är trevliga mot lönesekreterare. Linjens möjligheter till vedergällning är inte alls lika finkalibriga precisionsvapen, utan drabbar som regel linjen lika hårt som staben, detta då obstruktion i linjen snabbt påverkar organisationens intäkter.

4. Kooptering av ledningen

Ledningens förhållande till staben är speciellt. Som regel är ledningen rekryterad ur linjen. Inom staben är karriärvägarna begränsade. Vill man klättra på lång sikt brukar linjen vara ett bättre ställe (visst finns det undantag, men generellt sett...). Därför upplever ledningen antagligen att deras verkliga lojaliteter ligger hos linjen, gubbarna på golvet, och de drar sig till minnes gamla goda tider när de själva var en del av linjen.

Samtidigt arbetar ledningen betydligt närmare staben, detta eftersom ledningen är helt beroende av ett ytterst nära samarbete med staben för att kunna styra verksamheten. Den nära relationen tar sig ofta till uttryck i att staben rent fysiskt har sina arbetsplatser belägna intill ledningen. De dricker kaffe tillsammans, småpratar, utbyter sina intryck. I den här processen koopteras ledningen av staben. Den bild av verksamheten och personalen som ledningen får är stabens bild.

Detta innebär förstås en stor strategisk fördel för staben. Vad är det för bild av linjen som staben förmedlar? Det är bilden av någon lättjefull, slarvig och oregerlig. ”Nog borde man kunna begära att var och en ska...” Man talar om linjens slappa förhållande till administrativa uppgifter på samma sätt som man beklagar sig över att folk underlåter att diska efter sig i personalrummet.

Viljan till att administrera upphöjs till kardinaldygd i organisationen. På bekostnad av vad? Jo, på bekostnad av att producera. För sådana saker begriper sig inte riktigt staben på. Produktion blir ett irriterande störningsmoment som riskerar att skada den perfekta administrationen.

Hur ska vi ta oss ur denna situation? Hur ska vi återta rätten att fokusera på verkliga, skapande, intäktsgenererande arbetsuppgifter? Kamrater, jag har inga svar att ge. Att identifiera problemet, att formulera den maktkamp vi är indragna i är ett första steg. Nu måste vi gå vidare.

Linjer i alla organisationer, förenen eder! Vi har inget att förlora, utom våra elektroniska fakturahanteringssystem!

Fotnot: Den här texten skrevs ursprungligen 2008. Tyvärr är den ännu mer aktuell i dag.

*Peter Santesson är fristående kolumnist på Expressens ledarsida. Läs fler av hans texter **här**.*

LÄS MER: PATRIK KRONQVIST: Striden mot den svällande byråkratin måste vara evig

Anmäl text- och faktafel Anmäl till Medieombudsmannen

Detta är en krönika av en fristående ledarkolumnist. Expressens politiska hållning är liberal.

Annons

Annons | Weber

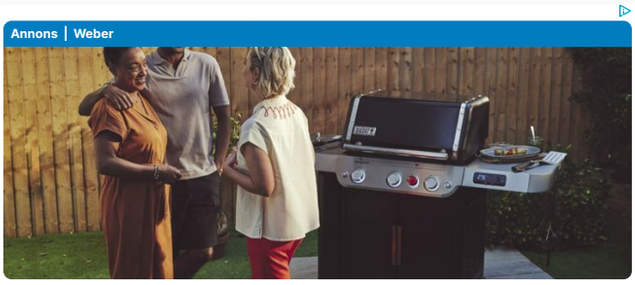

Perfekta grillränder och bättre smak med en gasolgrill.

Fira livets alla små och stora stunder med Weber Genesis. En grill gjord för stunder att minnas. Extern Länk

Annons

JUST NU JUST NU JUST NU JUST NU JUST NU JUST NU JUST NU JUST NU JUST NU JUST NU JUST NU JUST NU JUST NU

HANIF BALI

Lägg ner det tramsiga snacket om ras

Publicerad 12 maj 2024 kl 18.00
Uppdaterad 13 maj kl 14.07

Ras är ett värdelöst begrepp för att förklara skillnaderna i invandrarlandet Sverige.

Leonidas Aretakis är chefredaktör för Flamman.
Foto: Ellen Nilsson

Dela artikel Kopiera länk

Detta är en text av en fristående ledarkolumnist. Expressens politiska hållning är liberal.

Annons

HANIF BALI
LÄS FLER: krönikor av Hanif Bali

För några veckor sedan hamnade jag i blåsväder efter en **intervju** i Göteborgs-Posten. I en bisats råkade jag använda r-ordet. Efter migrationsdebatten kommer Sverige att få en rasdebatt, sa jag.

Ibland undrar jag om vänstern tror att den bara klarar av att vinna debatten om den utmålar sin meningsmotståndare som doktor Mengele. Socialistiska Flammans chefredaktör Leonidas Aretakis gick i alla fall snabbt till **attack** och anklagade mig för att vara skallmätare.

Men till alla som greppat sina pärlhalsband och nosringar: En debatt om ras är inget jag önskar, det är bara vad jag tror att vi kommer att få.

Att det finns kluster av människor som har en stark kulturell överlappning med varandra är visserligen sant. Dessa kluster blir i sin tur biologiska och genetiska när de i generationer reproducerar sig främst inom sin grupp. Det är så etniciteter skapas. Som svenskar, palestinier eller kurder.

Men jag vill klargöra att människan är allt för komplex för att sammanfattas med begreppet ras. Det är en pseudovetenskaplig term, ungefär lika precis och vetenskaplig som Migrationsverkets okulära åldersbedömning.

Lustigt nog blossade en rasdebatt raskt upp i Flamman efter Aretakis angrepp på mig. Där fick han svar på tal från vänsterdebattörer som försvarade rasbegreppet och poängterade vikten av dess användbarhet.

Evolutionsforskaren Patrik Lindenfors, religionshistorikern Stefan Arvidsson, sociologerna Tobias Hübinette och Catrin Lundström har alla i omgångar tagit begreppet i försvar. Kanske är de färgade av amerikansk litteratur, där r-ordet är mer frekvent än skiljetecken.

Sveriges sits skiljer sig dock markant från USA:s. Vår situation är mycket värre. Det är större skillnader i arbetslöshet mellan utrikes födda och inrikes födda i Sverige än mellan svarta och vita i USA. Även i vuxen-PISA, kallad PIAAC, har svarta och vita i USA mindre skillnader mellan sig än vad inrikes- och utrikesfödda har i Sverige.

> **Vi försöker sätta ord på det hela tiden: etnicitet, ras, adidasriddare och guccikepsar.**

Jag ber om ursäkt för denna grova indelning baserad på hudfärg, men det är så amerikanerna delar upp sin statistik. Det är även på detta sätt som vänsterns rasideologer vill dela upp konflikten i Sverige. På så sätt får man en evig och olöslig diskussion om ras och rasism.

Vi är nu inne på vår tredje generation av segregerade invandrarättlingar. De faktiska och bestående skillnaderna i framgång mellan inrikes- och utrikesfödda får så klart gigantiska konsekvenser för samhället.

Vänstern lär ignorera det faktum att det i Sverige finns störst skillnader i hela västvärlden i förvärvsfrekvens, färdigheter och utbildningsnivå mellan den inrikes och utrikes födda befolkningen. Men vi vet att dessa förmågor ärvs i generationer – vare sig man vill tro på biologisk eller social teori. **Därmed måste skillnaderna förklaras – något som vänstern självklart gör med anklagelser om rasism. Det går dock inte att anklaga någon för rasism utan att kategorisera det påstådda offret i termer av ras. I Sverige har vänstern valt begreppet ”rasifierade”.**

Tar man del av demografisk statistik, håller ett öga på barnafödandet och tar volymen av etniskt segregerade i beaktande står det klart att Sverige håller på att få en nybildad etnicitet.

I våra betongförorter ser vi konturerna av en ny grupp, multietniskt beblandade, men icke-försvenskade invandrarättlingar med en gemensam ortenkultur. Det man kallar för kreolisering. Att försöka kategorisera denna grupp med begrepp som ras eller i enlighet med hudfärg är idiotiskt.

Samtidigt finns det en rörelse från andra hållet. Leonidas Aretakis och jag har – tillsammans med de flesta andra välkända debattörer i detta ämne – något gemensamt: Vi är försvenskade invandrarbarn. Aretakis ättlingar kommer förmodligen att vara lika grekiska som Selma Lagerlöf och Gustaf Fröding var **iranska**.

Den stora frågan är dimensionerna av dessa två parallella rörelser. Här saknas data och nyfikenhet från akademin. I stället har sociologerna fastnat i oanvändbara amerikanska rasbegrepp.

Vi försöker sätta ord på det hela tiden: etnicitet, ras, adidasriddare och guccikepsar. Vi bör lämna denna diskussion om semantik och i stället fråga oss hur Sverige ska hantera denna nya destruktiva blandkultur som etablerat sig i våra miljonprogram.

I vilken takt kan den svenska gruppen absorbera och assimilera dessa utan att förlora sig själv?

Det är en diskussion där begreppet ras inte gör oss klokare.

*Hanif Bali är fristående kolumnist på Expressens ledarsida. Läs fler av hans texter **här**.*

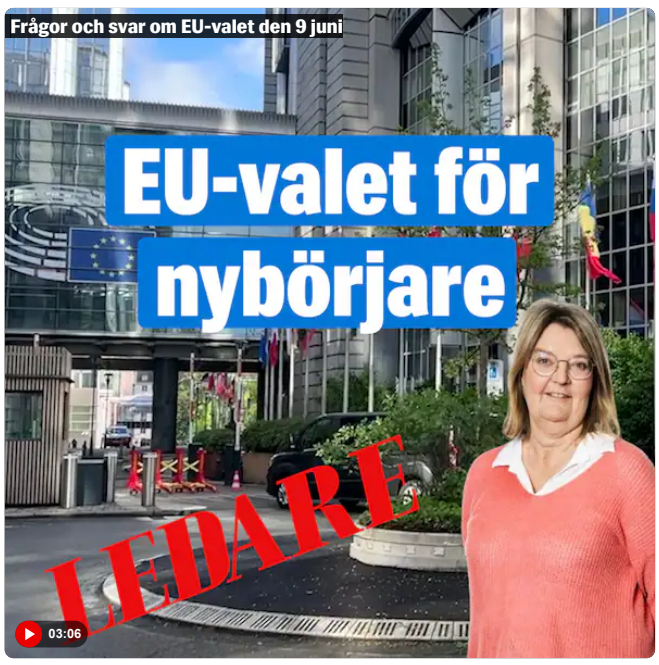

Anmäl text- och faktafel Anmäl till Medieombudsmannen

Annons Innehåll från Affilijet

HOTELS.COM
Hotels.com rabattkod - Få rabatt på din nästa hotellbokning hos Hotels.com

JOTEX
Jotex rabattkod - Fynda inredning till rabatterat pris med våra rabattkoder

ADLIBRIS
Adlibris rabattkod - Aktuella rabatter på böcker, pyssel, leksaker och mycket mer

NA-KD
NA-KD rabattkod - Få rabatt på ditt köp av stilsäkert mode online

ELLOS
Ellos rabattkod - Handla billigare mode, inredning och skönhet med våra rabattkoder

NELLY
Nelly rabattkod - Handla senaste modet hos Nelly.com

Här hittar du rabattkoder!

TIPSA OSS
SMS/MMS: **0790 - 643 643**
Mejla: **tipsa@expressen.se**
Fler tipsalternativ

PRENUMERATION
Expressen Premium
Expressen Premium Max
Pappersprenumeration

KONTAKTA OSS
Redaktionen
Kundservice
Press
Jobba hos oss
Om Expressen
Information in other languages

ANSVARIGA
Chefredaktör: **Klas Granström**
Biträdande chefredaktör: **Karin Olsson**
Kulturchef: **Victor Malm**
Politisk redaktör: **Patrik Kronqvist**
Verkställande direktör: **Anders Eriksson**
Annonsdirektör: **Paul Brandenfeldt**

Hantera kakor
Kakpolicy
Upphovsrätt och AI
IAB Sweden Golden Standard

Personuppgifter
Annonser
Bonnier News

Anmäl till Medieombudsmannen
Anmäl störande/felaktig annons
Sitemap: A till Ö

Expressen är en del av Bonnier News

Ansvarig utgivare: Klas Granström
Affärsområdeschef: Klas Granström

© Expressen AB